Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРГАЛО

СССР ЛАКЖЕЧЕ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Органа Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувЛ 1923 шера денз ● ШОАТТА, 8 апрель, 1978 шг. ● № 42 (5004). Мах 2 сп.

РСФСР КОНСТИТУЦЕ ПРОЕКТ КИЙЧЬЯРА ЙОЛЧА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КОМИССЕ ЗАСЕДАНИ

6 апрелЕ РСФСР Конституце проект кийчьяра йолча комиссе председателе, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, РСФСР Министрийн Совета Председателе М. С. Соломенцева председателе а деш хилар РСФСР Конституце проект кийчьяра йолча комиссе артІаран заседани.

Комиссе йайнар республике дерриг чаьнгА хилийо юкъара хаьнна тайина предложенеш тодарарцан терхал а деш РСФСР Конституце проект.

Заседане хьамсаьлаш дар В. И. Воротникова, М. Н. Алексеева, А. А. Бобровникова, А. Г. Григорьева, А. Т. Маркова, В. П. Орлова, Н. Ф. Татарчука, С. И. Чистобаевоца.

Комиссе могийар дерриг чаьнгА хилийо юкъара хаьнна юкъаметаллаш кийсаьрзийн, тІаьхьарзийн, тодарзийн а тІехьа Российский Советский Федеративный Социалистический Республика Конституце (КертІера Законе) проект, хІаьта проект кийсаьлаьлІа Чечено-Ингушский Совете Верховный Совете артІаьгІа йолчра Нохчі-Гіалгіа сесе юкъяьйта Президиумийн РСФСР Лакхехьарчу Совета Президиумчо дІа а елар.

(ТАСС).

Новкъост Л. И. БРЕЖНЕВ Тихоокеански флоте хилар

КПСС ЦК Генеральн секретарь, СССР Лакхехьарчу Совета Президиумчо Председатель, СССР оборона Совета Председатель Л. И. Брежнев КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Д. Ф. Устинов СССР ТІемо Форд-Флотан кертера командующе, Советски Союза флота адмирал С. Г. Горшков шийла а болен 7 апрелЕ Краснознаменн Тихоокеански флоте хилар.

Л. И. Брежнев вара сийна сийлен ха оттадаьлар, СССР Лакхехьарчо Совете Президиумо Председателе байраьх хьалъелар. Советски Союза Паччахьалкхен гимн меттер.

Новкъостийн Л. И. Брежневан, Д. Ф. Устинов, С. Г. Горшков, эскара инарал И. М. Третьяк Краснознаменн Тихоокеански флота командующе адмирал В. П. Маслова а ваьнна крейсера тІа кхаьмал дар новкъостийн Л. И. Брежневан. (Хьаьжна текст кепатоаьл я).

Жоп луш хьамсаьл дар ненан «соединение командира контр-адмирала В. Ф. Варгашова. Цо аьлар:

Хьо ухьаьна вар, вена Леонид Ильич, сиха тІаьвах КПСС Центральн Комитето, Іа Іайна тІема морийнЕ - тихоокеанийн кердила тайнера йолаьчо ир сина.

Аз доклад ю хьога: соединене ерриг лечки состав нарт XXV съезда, КПСС ЦК декабрьхьи (1977 м.) Пленумн решенеш дагаьнна йІаьдо йолаш, тІехеТІа СССР Конституце тІадаьхарн ваьхаре кхочушдиен — социалистически Дайм-мохк тешнаьм лорабІен, мехкарІа агрессор ца хилаьте тешнаьм нохчуьнна мехк хилар тІеІаьн кейбо йолаш хилаьрах.

Тхона воІо Хьо, вена Леонид Ильич, тешнаьм лемаьнен, партеен правительстванЕ хьалъелан йолаш культалго, тІеІаьнна мехкаьнна сецна. Цундуьйо цунна хьаьжна, дерриг дІа тІеІо, ерриг лечки состав тІеІаьнна «Победа» яьх орден хилира Хьо дІаьхьаьлаьр нуьна. Из собрате оьзда лоарЕ Коммунистически партена, Советски Дайменна, цун Германийна Наевнера хьалъхаьнна йІоьна кереІІаьнна доькъийна тІулгІ-ийн боаттІеча тайнера ваьн бар сина.

Соединенене командира тихоокеанийн кердила дер тІаьра бархьал хилар Коммунистически партен новкъостийн Л. И. Брежневна ишен Советски ТІема-Форд-Флотан тІеІаьнна «Победа» орден хилира йІоьттІа йолаьхьа ярах, доьн лецар дІаьо йолаьчо хилийо а Советий Мехка Форда доьзнийн тешнаьм лорадІен шоаьш хуьрдІаьрах.

(ТАСС).

Сихдь Іайхьо да хьежкара балхаш «Шаланский» совхозе хьаьжарчо отделене. Сихдьна дІайийначу хьаьжа мохкаьн ца йолаьчо. Сихдьна хьаьжа ца йолаьчо ишаьш ю дечаьнна. Тахкарчо деннА мо-лаьн тоьхьа дечаьнна 310 гектар кха.

СУРТА ТІА: (ХьаьжкарА ваттеьна) отделене уьрвалийн Ю. Дудукиен, тракторист Э. Исраилов, сецкъа тІаьра болийо Э. Чикоевн; «молодая» «дІаьоьйн» йолаьчо агрессаш болх бен я.

Н. ПЛИЕВА суртан.

22 апрелЕ коммунистический СУББОТНИК

Цаі мо массева а

Боьнкъонна доьзе хьаьжаьгІна пІеІ кхиннА (Іоттаьрзийн «пІе доьхтІаьр» Шаьлаьнчо, районерча XX нерушьлера пІеІерІен кхоьл.

— Тха бухкоьр массева ЗІаьз чакхдуьйо комсомольскийн гуьйтІийнчо, — Іоьхьа Суртана. — ХІаьта уьх шерара, В. И. Ленин вах 108 шу ЗІаьзра хетадо йолаьхьа субботник. Оьлитинчера ЗІаьнар лаьцна ЗІаьнарА ЗІаьнна ЗІаьнна ЗІаьнна

ЮВЦАШ Я РСФСР КОНСТИТУЦ ПРОЕКТ

ВАЙ ВАХАРА ЛАРД

Советский Ішхал эртачуа тіехьагіа тіамдаьна Конституцие ахча жортиуьхь дала, сагіерзіта къаьмда, безам бола дешар деша, балха товаьл Іомье шерра наьхьаьл хьаьмлаьр. Цох хьаьжиг беркат да вай хаттаьнера вахара тіоне.

Тіоаргіа дечиг аьдена а бола тіамдиг та: Похч-Гіалгіай юртбоаьхка опытни станце кхаьчетаьмсоьна соьмах вай вахара заьсе а хиннг дікгіуа СССР корта Конституция а тіаьта хіаьн юкъаьн бола РСФСР Конституце проект а.

Цу бокъха политическин ловрдіам болча документий чуоьлдиин уйла ешаьн дагаьх вай мехке 60 соьгіа шера баьь виьжьхьм а тіоаргіа доьхьаьл дайт ваьхьа тахьмарра сиьрачча ваьхьа. Цу хіаьнна боьжгіий чуоьлдиин хиннгий сел дукхьа Іаьмгіа болча тіа Гиьлло новьлаьрг а. Іаьмагачча горда тера за вішитіарлаьна пішоьх латтаьнук сибат. Поселка хьаьтіоьтта хоьа парт - хьаьжиннг. Ч-ный тіехьаьрга ишьаьн-шин шера чуоьлдиин-витоьрой обращаьнгаьн хьаьнг. Вахарра вахаьнна хіоьмгіа а деш, кереда хьаьжиг ваьхьа

Нюч-Ілаіліай АССР Лакхіаларча Совета кюссалары комиссиясы

ПЛАНАН БЮДЖЕТАН — СОВЕТИЙ ТЕРКАМ

Шин иргіанарча заседание Нюч-Ілаіліай АССР Лакхіаларча Совета планюе-бюджетна комиссия хьелар район экономическив социальлон деглаіларра ялаіші а бюджет а хломаньларра Уруч-Мартановскийа районда хьалъа депутатий Советанна тіяхьомы лоатгабгаргаа дешнага.

Докладчикна райисполкомна председателна Л. Т. Мякулова а кьмьалаіші дьаіта комиссе членнаіа а белгедаьлькьлар хьалъа депутатий районна а юртаннарча а Советэда чаях мел бошкьла организационно-массовэ-ра болх районна экономика аіара тіаберзабе, тіергіарга, Советий сессийна, массаларга комиссей заседаниеин дуна бохьамен социально-культурнин тіергіарра, производительностра эффективность лакхьара, бюджет хлочиначьара, социалистически лекхарет лоарілаіларра дешьаш. Дідаіхьа шеріра ду тайлара 200 совета доіш дешьаш. Ду тіулькьлаіх лакка берзет дьаіар, Біарчча район аьлайіна начальникьлаіна кілят сом, дуда лоарра лаіті-ньна ду шера хлочиначьлай. Докладчикна а расходнаіа а хьежача районна бюджет хлочиначьлай.

Кіраргідьыпнер белгіл а дьаіассаларчі комиссе кертгера тіаберзабе планнин мероприятий хлочиначьлаіті аіаіна Чечьлоскийна Советаіна дар исполкомышеп дуьлайта хлочиначьлоарні хьегулаіарра.

Уруч-Мартановскийа район — юртбоьхьана продукци аіара дункьгіа бошкьхьечарех и. Цьхьбоьчьа, совхозыпна лаьтгаіа хьаймаіні продукциі боьхьаіна а лаьмьлькьлара, берга ілаідолар ялеьжара, хьалъгаіна оьсарле лакхьара дешьаі берзет болх тіаберзабен Советаіна. Ин бихььаіна начальникьлаіна шекара сьеклат, бьаьлаіарш, генарні доймара дешьаі хлочиначьлаіна районо.

1977 ду дуьжгаіні йолча сонтіаьна зе дешьаі чеккьлькьлар. Районни дуьжгаіна юртьнаіарчі Советаіні исполкомаіні хьаіні дешьаіна лаьтгаіа, юртбоьхьаіна техникаі тіаберзабе тайлара пайда эдара, хьалхьалитта оньі шера йоьржіарра, наьна къаьгаіна аіаіні-бьаькьлара, бюджет хлочиначьра хьалъеьна доьгтіер хьалъеьні сонсоьрі, районні юртбоьхьаіна уьрдаіна ілаідеьні сонсоьрі спецналистшкарех.

Цеьнхьитта хлочиначьдолаіна-ра районе бюджет хлочиначьра дьалъе. Масала, иргіьна сайна 1977 шера біарчча къаьйіна дохол ара план тіеьнхлочиначььаьле а воржі тайтах бюджет хьі да хлочиначьна дисад 47 аіар сом.

Районна дьалаіна йолча предприятейі организацейі (райбытобьединенні, комхозыпна бохьамна отдел, райпо) финансово-бюджена тіулькьлоіте бюджетіна бесса тіяхьомен лоатгабгаргаа, цуьрнь пар болх дьаіра лел.

Цьхьдолча бохьмаьнна бухгалтерский учет хегаіна а, финансовэ штатнин дисциплинна ялаіна (Мичурина цІргіатіна совхоз, райбольница, цьхьйола школаіна).

Дьуьжгаіна предприятиеьхьа совхозыпна тіаберзабе хьоьсан лоатгабгаргаа продукци дикьгіа хилгіарра, ілаіна хлочиначьра тіеьна. Соьнтіеі исполкомна тесса дитіна капитальнин тіеьнлоьсьаіна. 1977 шера ин тубгаіна діеьхьі, школаіні, медицинский учреждениеі, коммунальнин объектаіні хьалъара хьалъеьна дикьгіна 870 аіар сомні пайда эйіар 539 аіар сом мара дан.

Нюч-Ілаіліай АССР Лакхіаларча Совета массаларга плановэ-бюджетна комиссе тіаййіна сонсоьрі тіа бюджетаіна АССР Конституци районні Совета Конституцийна ілаіна дешьаіна тайлара районна территоре тіарна бохьамен социально-культурнин тіеьнлоьсьара тіеьнлоьсьара, производительностра эффективность лакхьара, бюджет хлочиначьра, социалистически лекхарет лоарілаіларра дешьаі. Дідаіхьа шеріра ду тайлара 200 совета доіш дешьаі. Ду тіулькьлаіх лакка берзет дьаіар, Біарчча район аьлайіна начальникьлаіна кілят сом, дуда лоарра лаіті-ньна ду шера хлочиначьлай. Докладчикна а расходнаіа а хьежача районна бюджет хлочиначьлай.

Кіраргідьыпнер белгіл а дьаіассаларчі комиссе кертгера тіаберзабе планнин мероприятий хлочиначьлаіті аіаіна Чечьлоскийна Советаіна дар исполкомышеп дуьлайта хлочиначьлоарні хьегулаіарра. Шайна тіеьнлоьсьаіні материаліні, турбин оборудованнаіні хьегулаіарра, ілаіна хьаьні кулгаьлоьнбех лаьтгаіна дьаіабеьхьаіна, ілаіна хьегулаіарра, ілаіна хьегулаіарра ілаіна дешьаіна. Дикьгіа сонсьаіні ілаіна чубгаіна ілаіна хьаьдеіна.

Ловнца вьоча, ілаіна а КПСС XXV съьзка а ЦК Пленумні а решениеі хлочиначьра пай парте бьь болх хьежьаіні лоа экономическэ-социальнан дьаіхьера ілаіна.

Цьхьбиьхьа оьш, новьісьті, дайіар тегіан вай толімен а хлочиначьбоьрех а. Ах кьегеду ду аігара хьалъа хлочиначьбоьрні дідаіара дешьаіна лоа хлочиначьлаіна районо.

1977 ду дуьжгаіні йолча сонтіаьна зе дешьаі чеккьлькьлар. Районни дуьжгаіна юртьнаіарчі Советаіні исполкомаіні хьаіні дешьаіна лаьтгаіа, юртбоьхьаіна техникаі тіаберзабе тайлара пайда эдара, хьалхьалитта оньі шера йоьржіарра, наьна къаьгаіна аіаіні-бьаькьлара, бюджет хлочиначьра хьалъеьна доьгтіер хьалъеьні сонсоьрі, районні юртбоьхьаіна уьрдаіна ілаідеьні сонсоьрі спецналистшкарех.

Цеьнхьитта хлочиначьдолаіна-ра районе бюджет хлочиначьра дьалъе. Масала, иргіьна сайна 1977 шера біарчча къаьйіна дохол ара план тіеьнхлочиначььаьле а воржі тайтах бюджет хьі да хлочиначьна дисад 47 аіар сом.

Районна дьалаіна йолча предприятейі организацейі (райбытобьединенні, комхозыпна бохьамна отдел, райпо) финансово-бюджена тіулькьлоіте бюджетіна бесса тіяхьомен лоатгабгаргаа, цуьрнь пар болх дьаіра лел.

Цьхьдолча бохьмаьнна бухгалтерский учет хегаіна а, финансовэ штатнин дисциплинна ялаіна (Мичурина цІргіатіна совхоз, райбольница, цьхьйола школаіна).

Дьуьжгаіна предприятиеьхьа совхозыпна тіаберзабе хьоьсан лоатгабгаргаа продукци дикьгіа хилгіарра, ілаіна хлочиначьра тіеьна. Соьнтіеі исполкомна тесса дитіна капитальнин тіеьнлоьсьаіна. 1977 шера ин тубгаіна діеьхьі, школаіні, медицинский учреждениеі, коммунальнин объектаіні хьалъара хьалъеьна дикьгіна 870 аіар сомні пайда эйіар 539 аіар сом мара дан.

Нюч-Ілаіліай АССР Лакхіаларча Совета массаларга плановэ-бюджетна комиссе тіаййіна сонсоьрі тіа бюджетаіна АССР Конституци районні Совета Конституцийна ілаіна дешьаіна тайлара районна территоре тіарна бохьамен социально-культурнин тіеьнлоьсьара тіеьнлоьсьара, производительностра эффективность лакхьара, бюджет хлочиначьра, социалистически лекхарет лоарілаіларра дешьаі. Дідаіхьа шеріра ду тайлара 200 совета доіш дешьаі. Ду тіулькьлаіх лакка берзет дьаіар, Біарчча район аьлайіна начальникьлаіна кілят сом, дуда лоарра лаіті-ньна ду шера хлочиначьлай. Докладчикна а расходнаіа а хьежача районна бюджет хлочиначьлай.

Кіраргідьыпнер белгіл а дьаіассаларчі комиссе кертгера тіаберзабе планнин мероприятий хлочиначьлаіті аіаіна Чечьлоскийна Советаіна дар исполкомышеп дуьлайта хлочиначьлоарні хьегулаіарра. Шайна тіеьнлоьсьаіні материаліні, турбин оборудованнаіні хьегулаіарра, ілаіна хьегулаіарра, ілаіна хьегулаіарра ілаіна дешьаіна. Дикьгіа сонсьаіні ілаіна чубгаіна ілаіна хьаьдеіна.

Ловнца вьоча, ілаіна а КПСС XXV съьзка а ЦК Пленумні а решениеі хлочиначьра пай парте бьь болх хьежьаіні лоа экономическэ-социальнан дьаіхьера ілаіна.

Цьхьбиьхьа оьш, новьісьті, дайіар тегіан вай толімен а хлочиначьбоьрех а. Ах кьегеду ду аігара хьалъа хлочиначьбоьрні дідаіара дешьаіна лоа хлочиначьлаіна районо.

Шин шера дикьгіа балхаіні дьаіа, начальникьлаіна ілаіна хьаьлеіна. Ду шерошка хьалъа боьхьаіні дегіабоьхьаргаа дьаіаьнгіабгаргаа 240 миллиарда сом.

Вай боьхьаіна тоьхьаіні лаіте хьалъа вехьара хььі хьалдиіна тсаьлара лаіра. Шин шера хлочиначьньаіні вай пятилетка задаиеіна оттаіаіні боьхьаіні ілулаіаіра ялаіні дуьжгаіна хьегулаіарра юкьера аіаіпеі дикьгіа дешьаіні, шерьаіні потребление общественнин фондаіні. Дикьгіа сонсьаіні ілаіна чубгаіна ілаіні хьаьдеіна. Оьш ях ялаіна чубгаіна ілаіні хьаіна а тоьхьаіні хььалдиіна. Цьхьбиьхьа дуьжгаіна уьх шин шера 22 миллион болгіа боьхьаіні ілаіна чубгаіна ілаіні хььаіні тоьхьаіні.

Ловнца вьоча, хьаіна а КПСС XXV съьзка а ЦК Пленумні а решениеі хлочиначьра пай парте бьь болх хьежьаіні лоа экономическэ-социальнан дьаіхьера ілаіна.

Цьхьбиьхьа оьш, новьісьті, дайіар тегіан вай толімен а хлочиначьбоьрех а. Ах кьегеду ду аігара хьалъа хлочиначьбоьрні дідаіара дешьаіна лоа хлочиначьлаіна районо.

1977 ду дуьжгаіні йолча сонтіаьна зе дешьаі чеккьлькьлар. Районни дуьжгаіна юртьнаіарчі Советаіні исполкомаіні хьаіні дешьаіна лаьтгаіа, юртбоьхьаіна техникаі тіаберзабе тайлара пайда эдара, хьалхьалитта оньі шера йоьржіарра, наьна къаьгаіна аіаіні-бьаькьлара, бюджет хлочиначьра хьалъеьна доьгтіер хьалъеьні сонсоьрі, районні юртбоьхьаіна уьрдаіна ілаідеьні сонсоьрі спецналистшкарех.

Цеьнхьитта хлочиначьдолаіна-ра районе бюджет хлочиначьра дьалъе. Масала, иргіьна сайна 1977 шера біарчча къаьйіна дохол ара план тіеьнхлочиначььаьле а воржі тайтах бюджет хьі да хлочиначьна дисад 47 аіар сом.

Районна дьалаіна йолча предприятейі организацейі (райбытобьединенні, комхозыпна бохьамна отдел, райпо) финансово-бюджена тіулькьлоіте бюджетіна бесса тіяхьомен лоатгабгаргаа, цуьрнь пар болх дьаіра лел.

Цьхьдолча бохьмаьнна бухгалтерский учет хегаіна а, финансовэ штатнин дисциплинна ялаіна (Мичурина цІргіатіна совхоз, райбольница, цьхьйола школаіна).

Дьуьжгаіна предприятиеьхьа совхозыпна тіаберзабе хьоьсан лоатгабгаргаа продукци дикьгіа хилгіарра, ілаіна хлочиначьра тіеьна. Соьнтіеі исполкомна тесса дитіна капитальнин тіеьнлоьсьаіна. 1977 шера ин тубгаіна діеьхьі, школаіні, медицинский учреждениеі, коммунальнин объектаіні хьалъара хьалъеьна дикьгіна 870 аіар сомні пайда эйіар 539 аіар сом мара дан.

Нюч-Ілаіліай АССР Лакхіаларча Совета массаларга плановэ-бюджетна комиссе тіаййіна сонсоьрі тіа бюджетаіна АССР Конституци районні Совета Конституцийна ілаіна дешьаіна тайлара районна территоре тіарна бохьамен социально-культурнин тіеьнлоьсьара тіеьнлоьсьара, производительностра эффективность лакхьара, бюджет хлочиначьра, социалистически лекхарет лоарілаіларра дешьаі. Дідаіхьа шеріра ду тайлара 200 совета доіш дешьаі. Ду тіулькьлаіх лакка берзет дьаіар, Біарчча район аьлайіна начальникьлаіна кілят сом, дуда лоарра лаіті-ньна ду шера хлочиначьлай. Докладчикна а расходнаіа а хьежача районна бюджет хлочиначьлай.

Кіраргідьыпнер белгіл а дьаіассаларчі комиссе кертгера тіаберзабе планнин мероприятий хлочиначьлаіті аіаіна Чечьлоскийна Советаіна дар исполкомышеп дуьлайта хлочиначьлоарні хьегулаіарра. Шайна тіеьнлоьсьаіні материаліні, турбин оборудованнаіні хьегулаіарра, ілаіна хьегулаіарра, ілаіна хьегулаіарра ілаіна дешьаіна. Дикьгіа сонсьаіні ілаіна чубгаіна ілаіна хьаьдеіна

ДУНЕЙСКІЙ ОАГІУВ

ХАЛЕЙДОСКОП

«ДЕРЗАДАРА 50 ШУ ЗІШ»

Лорвш хьежача Квебек ялача канадиз провинцера 675 милийех ахалеа совгІаберай дІийцаре хорвалда, вахара теттара ткорвие дова ртуть. Ушара ловишш кхаьчьа мелха кхуьча шиз провинцера — Онтаррокерен Маинтобаберен. Уж ламмеш йоаьлий Канада федераци ваьнна прасьвоис ЧечІийчьа доклада тІе. Мехка доаьна заьнна Іаьмин промышленин отходех довлаьчь ТІерг ртуть ДІехьаьдо ца. Цига бІаьча ваьхьа теттера ялачаь продукт лоарІаш бова кхьаьра бІа вхаьвие хуьлий ялачІе ваьа. Организмаьца доаІаьчьа совгІа ртуть хьаьрг этарга хьалхе Ямерг тІехІаьвий дарба доацаш дова «Микономата» ваьг ваьар ЗкоІу сага. Лаарг тоХІаьду хьаьл нервие сенсаций бІергаш, а доаІаьг. Канде хьежача японска специалистаьга хетачох, нагаьла сацца ртуть доаьлаьн ВоІг отходаш кхьаьг хьаьрг ца чу да ВоХІийчьа сонийей а, провинце хиш ПенсууредиІ 80 мелан хьаьлетІе.

(АПН).

БІЕРГ ТІА ДА ОТТАЬНА ІАЬРЖА ЦЕРГАШ

Ала хьежачча районашка лоарІаьг да этарга ушаьцІенех йола цергашца іаьрка а вайна. Цергий іаьржа ловзуьйтаьнна ц, ційьта по ваьха лора а ю цергаш. Вуьтмаьн, масаьла кьерлаьн е цергаш «Іаьрмаьрна» йола ца уьш тайлера метоаьг: тІаьда керда лиьжа даьнаьлгаш ламасех лиьжаьнаьгаьнна бата доаьхьаьдо — парцаьрча лиьжаьнна кІоалгаьс ваьлаь чІогІаьІо. ТІекхьа кІиг ІаьІоаьнаьг. ТІекхьа ІаьжачІа хьаьтта ку соьлаьте тІаьдо ваьшаьтІа а вайна дова іаьржа бисарг, ваьбира маьнгаш, цуа тІехьаьІІа ТУ ЦергІуьра цергашца оьхьтІаьхьаьдо.

(АПН).

ХЬУНАШТА КХЕРАМ ТІАЛАТТ

Индонезеен валюте этарга доккхаьрга дова даьгІа хьуна экспорто луш да. Моттигерна хьу хьаьхьарвина хІара шера кийчьо 25 миллион ку-бометр хьу, по дахь мехка цхьа миллиард доллар кхуьна паччахьІ ваьлаьта. Цхьаьбакъа, вагарагаьнна хьу ІІІІо а хІоаьгаьрна темпешна хьокх, ІІаьнтчуьг тІехьаьІІа 20 шу даьхьа мелхе хьуначІ кхьа хьаьнтІийчьа-ГІаьрІоаьшна. Іохьарг, кхиш боагаш ба специалисташ. Дерриг-са ду хьуьг дукда хьаьхьарх довлаьш дез. Тропически ІІаьІІа мелх тІаьлаттаьн йола вайІаьнна хьу тІехьаьхьа мушкарчаьнна, хІара шера кийчьо 75 миллион ку-бометр тамаш, ца а хьаьрчаш, — дегІаьнкийташ. Пермитостаьс лорІаьг шера 50 миллион доллар хьежаьр хьу лорвиьра а ю хьокхьаьчь боагаш тІа хьаьхьарг а.

(АПН).

ХХАЛМАХ БАКЪАХЬА БА

«Хьаьл ловзийна дегІаьнгІа: ваьнаьго ловзийна?» йола тема ешо йола экспросса Анеле Бергштаьна мехка а ловзийна а хІаьнг. Ду дерзаьна хетаьнгІа ВоІла Цинна конференцера хьаьнгий. Цига даьхьа довзаьш хьинтарвина массена а рьаьа а ловзийна йолаьг бІаьг: хьаьлаг — ловзаьргІаьгІа а. ХІама? Кембоаьнджерна медицинскийна Іаьмна — тоХІаьна центра директора заместитела Ивон Брауна летачох ю хІоаьгаьгІа ю аьвреш. Кхерг дукхагІебаьрщо корта бохьду ваьарвиз а ваьаьц, кхиаьг тІез а ваьаьц, «лихьаьтеш» ВоІлаьш а баьг. Автомобиль лелхи Іоаьмбева школа ваьаьо аьлаьр ваьаьлаьг Іоаьмбе аттаьгІа да: уж хІаьмах дикаьгІа кхетаьш а хІеьнгаьгІа аггрессивность ВоІла ца баьг. Этарга ТоаьстаьбІе хьаьа ладуьгІаьш дер страховой компане ваьаьа хьаьаьаьг. «Хьаьнах ваьаьа хьаьаьа сабарета да Компанаьна хІеьнгаьгІа расходаш хьаьг».

(АПН).

Карарча питчьаьте портмата модернизацийн арам уж цергашца хьаьрг хьежачарна хьаьлаьнна ца уьттаьд кадданна дегІаьнгІаьна Польски Хьалха Республикан хьалха боаьлаьнна.

Сихха хьаьтьаьн латт боьхьа порт «Саннсуйсьйа-МІі» (суртах тІе). Из уьш Сарра ваьг ТІа Балтийскин фордаьл дІаьхьеттаьна. Хьаьмчеьнна бедаьл ІІІа-ІІІа хьаьхьарв лаьрхІа ІІаьхьаьл а ю.

ЦАФ — ТАСС сурт.

ЦІЕН ДАЬГАРА МУКЪА БОАЦАШ

ВІашингхьІаьттаьна Штатийн администраци нейтронин тІерг хьаьтаьрга хьаьг ловзаьг а Малхбузен Германе лаьтта НАТО довзийна цунна кийчьо 2 дага я, ваьна хьаьнна хоаьмо хьежІийна сахьоаьдаьр Боагаьде вІашингхьІаьттаьна хьаьа ловзийна дукхаьга бирий. Цу цхьаьг ваьна Рейтера агентстве хьажийсьйа, «Файншиз тайм» ваьна ангаьлийскин газетен «Ізуьзель атлантик» ваьна брюссельскин журналон, блока штаб-квартира офицдоко, непатага аредьмьйна ву вердаьр хьаьлаьр вІашингхьІаьтара итогоан документ кийчьаьн Іаьлаьмте лоарІаьнна чоьхьаьнна бохьу беш латтаьна ваьна.

Хьаьм це, ма-дарра ваьна, ладаьлаьнна хьаьна хІара ваьарІаьр хьаьхьарвина хІара шера кийчьо 25 миллион ку-бометр хьу, по дахь мехка цхьа миллиард доллар кхуьна паччахьІ ваьлаьта. Цхьаьбакъа, вагарагаьнна хьу ІІІо а хІоаьгаьрна темпешна хьокх, ІІаьнтчуьг тІехьаьІІа 20 шу даьхьа мелхе хьуначІ кхьа хьаьнтІийчьа-ГІаьрІоаьшна. Іохьарг, кхиш боагаш ба специалисташ. Дерриг-са ду хьуьг дукда хьаьхьарх довлаьш дез. Тропически ІІаьІІа мелх тІаьлаттаьн йола вайІаьнна хьу тІехьаьхьа мушкарчаьнна, хІара шера кийчьо 75 миллион ку-бометр тамаш, ца а хьаьрчаш, — дегІаьнкийташ. Пермитостаьс лорІаьг шера 50 миллион доллар хьежаьр хьу лорвиьра а ю хьокхьаьчь боагаш тІа хьаьхьарг а.

(АПН).

ХХАЛМАХ БАКЪАХЬА БА

«Хьаьл ловзийна дегІаьнгІа: ваьнаьго ловзийна?» йола тема ешо йола экспросса Анеле Бергштаьна мехка а ловзийна а хІаьнг. Ду дерзаьна хетаьнгІа ВоІла Цинна конференцера хьаьнгий. Цига даьхьа довзаьш хьинтарвина массена а рьаьа а ловзийна йолаьг бІаьг: хьаьлаг — ловзаьргІаьгІа а. ХІама? Кембоаьнджерна медицинскийна Іаьмна — тоХІаьна центра директора заместитела Ивон Брауна летачох ю хІоаьгаьгІа ю аьвреш. Кхерг дукхагІебаьрщо корта бохьду ваьарвиз а ваьаьц, кхиаьг тІез а ваьаьц, «лихьаьтеш» ВоІлаьш а баьг. Автомобиль лелхи Іоаьмбева школа ваьаьо аьлаьр ваьаьлаьг Іоаьмбе аттаьгІа да: уж хІаьмах дикаьгІа кхетаьш а хІеьнгаьгІа аггрессивность ВоІла ца баьг. Этарга ТоаьстаьбІе хьаьа ладуьгІаьш дер страховой компане ваьаьа хьаьаьаьг. «Хьаьнах ваьаьа хьаьаьа сабарета да Компанаьна хІеьнгаьгІа расходаш хьаьг».

(АПН).

ИНФЛЯЦИ ДЕГІАЙОАГІА

ВАШИНГТОН, 7 апрель, (ТАСС). США хьаьхьаьнна министерства дьаьхьаьнна маьнарг оттона маьхьан март беття 0,6 процентга, ваьгІа шера лаьрІаьна 7,2 процентин лоьхьаьнна хьаьнг. Цо ціьаьхьна а тешаьл ду довзаш ловча бакъдолчо: ВІашингхьІаьттаьна Штатийна инфлеци хьаьдА дегІаьнг керда ду. Мел боаьнкеш хьаьра. 1967 шера оттона маьхьан 100 доллар хьежаьна, хІара парен 189 доллар довзаьг.

Дукда дьаьхьаьнна ваьгІаьна валютин рынке доллар хьаьдаьна дайлуш хьаьрг ловзийстаьл ду инфлеци, импортин товаьрий ваьхьаьл теттера маьхьлу.

Дукда ха боаьнаьш общественин уйла боьхьаьра ГЭЛАПІА институтО хиттаьрна дИча гучдаьдийна американийна тІаьна этарга а сигоТаІІоьна ГІуьхьаьг инфлеци лоарІаьгІа. Закономерностаьш оргинера довдийна хьаьна балха тІера баьна кхьаьбаьхьа конгресса членийна дуьш, хьежархоьцна хьаьрг ястьаьхьаьл лор маьхьаьн дехьуьгІ хьаьр ца, ніаьн. Къаьстта мисаьне а дог тохьадолийтаьр ца хьачаьн товаьрий маьг лаьклуьчу хІаьра, шера 14 процентагІа хьоьчаьн.

Общественин уйла боьхьаьра Харриса службе дьаьна хьаьтта-ген ГІуьхьаьнна ваьнаьна ловзийна экономическийн политикаьр 72 процент боьхьа американийна ца могаьш хьаьр.

СПОРТ

Студента толам

Масеехх шу де республика боксерашн спорте дика тІаьмаш дахарна вайна тоьаьн ца бу. Цундуьла кьаьстта дика хьатар уьш довзийна Казахстан ССР столицера Алма-Атера толаьг хьаьна.

Цига массех дІийаьхьа ІІІаьхьаьнгаьн хьаьр бовсаьг ловзийна юкъера турнир ТІе. Цига дахьа ловзийна ву Куба, Польша, Румыне, Югославе, Венгре, Болгаре, ГДР, Португалие командаш. Цунна ваьгІаьна ярин а — СССР профсоюзий ДСО-ін «Трудовие резервы» обществен Казахстанера вІашингІеца ловзийна. Турнире гулдийнийна 100 сонийн спортсмен.

Профсоюзий ДСО-ін вІашингІеца командаьна кхьаьоьгІаьн дер ваьдийна М. Д. Миллиондикова вІорагІа Грозненсий медицинин института студент Джабраилов Хьаьмзат.

Хьаьмзата, дерриг а вІашингІаьгаьн хотторгаьн чаьх а дахьа, финале дуьйна ладьаьг, ца оьхьера класса спорта мастераца, Европа чемпионна В. Сапчиковца хьовса боьхьа яьхьхьар. Специалистаьна яьхьаьгІа, ваьг мехкаьгІа хьаьлаьра ряьнде, шеко ловзийна, совсе яьхьхьар ду турнире духьаьгІаьна вІашингІехьаьрга ловзийна Савченкогца. Хьаьта поллаьгІа, ца ряьнде технической ваьлаьнна Савченко ранга тІера ваьаьгІа. ЛадьаьгІаьна судьаьца цунна хьаьдаьна а ловзийна.

Иштта цу тайнарга боьхьаьна турнире котаьо яьхьхьар спорта мастера Г. Вертанова Іомаьмн волча Грозненга суртдоьто.

Республика чемпионат

Геттара хьаьла, мирта хьаьхьарна деношца, дІайаьлийр ушъ ларо футболистаьга республикин чемпионат. Цундуьла хІинга дуьн доаьхьаьнсех хІарвие дІя вІашингІехьаьрга чаьхьаьнхьаьх.

Совхоз сина ушъ шерг а дика ловз «НефтяьнІк» хьа а «Октябрьскийца» НГДУ командаьн. Иштта йольаьгІа ушъ ю сонг 1:0 а болаьн ваьаьнгІ Грозненга «Локомотив».

Дика аьттув бельаьр Грозненгаьна «Динамоца» ловзийн, цун ваьгаьнна хьо бургаг ву а тохьаьг, шийнарвина хьаьнгІа чаьх ца яьлийтаьна Аргуьнера «Вайнах». Иштта, счет 3:0 а болаьн «Старогрозненскийца» НГДУ футболистаьна ешийнг 1-ча Мин ІІІера полхоьн командаьн.

Хьаьта кхьаьда вІашингІехьаьрга ваьгІа чаьхьаьнна: «Грозный» — ЧИГУ — 0:0, «Гроздгазпромстрой» — «Ченгингушводстрой» автобаьн — 1:2, «Пригородный» совхоз — Грозненсий автотранспортин предприяти — 2:3.

Тахьаьн хьовсен республика стадионашна дІаьхьо хургда чемпионата пеллаьгІа тура ловзийн.

Меккахочун котало

Кьоморанта юкъе хьеч этлетикаьгІа Советсий Союзе хьаьлара мотиг ваьгаьна йолаьгІа хьаьг Нохч-ГІалгІийен «Грудо» ДСО ешаьл, тренер Н. Кадташкоц Іомаьмн спортивий говзаьл республиканин школера Мовсарова Іийца. Хьаьлгаьна аьдаьхьа дІаьхьо ювсе лаьрхІаьна ю айгар 350 кг. Пеття — 147,5 кг., ца теха — 202,5 кг. Цунна ю ньаьхьар СССР чемпион ваьгаьна.

ХьоьлаьгІа дІаьгІаьнаьна Іийца дуьйен рекорд оттаьг ешийнаьр: ца теха ю айгар 211 кг., баьхьа хьаьйхьовабилаьнер.

Яьхьаьй этогех Мовсаров дІаьхьа ловзийн хургда Кавказ хьоьгІийна майлера ваьга юкъера СССР чемпионата.

КАВКАЗ БАХЬАНАРЧА ТІЕМА ИСТОРЕ ОАГІУВ

Дуьйна терриг дІаьхьаьд Кавказ бахьан пийчІета тІера тІоьн ладьаьгІа, ваьнна дІаьна а дийцийнаьгІа ду хьаьрга хьаьлаьгІаьн а хотаьлаьн дегІаьнга а.

Цу ваьна Эйзенхаьвер фронтера командуйтаьна хьаьнга эскаьра ваьгаьна И. В. Тюленева Іоаьг, Кавказ бахьан лаьтта тІехь Сийлахь-боьхьаьна Дайчьйна тІема исторе ваьгІаьн, Берлийчьа дуьйен фронтера тІехь исторе а боьхьаьгІа а лоарІаьгІа а барех цаІ бар. Вовшашца волча советсий историкаьна Х. М. Ибрагимбекера бахьа «Бахьанарчаьна хІаьна Кавказ Сийлахь-боьхьаьна» (М., 1977) ялача іоарІаьгІа тохьаьдо іоьхьаьгІаьг 1942 шера ваьна деш 1943 шера ваьна. Іаьнчаьна Кавказ дуьйен лаьтта тІема сурт.

Автоор 1941—1945 шш. лаьтта тІехь Сийлахь-боьхьаьна Дайчьйна тІема тема ловзийнаьн гулдаьлад фашистин агрессена дуьйена кавказан а, эрсий а кьаьнаьн доаттаьйна хьовсаьна историкера дуьйна кердеш ваьлаьнен хІаьнна.

Ший географиьчен ворхІийнаьн ІаьІаьна руьссийн дуьйаьнчьа хьежача, тІеца а экономиьчен а дахьа мехка этгара лоарІаьгІа ворхІийна ушъаьнаьн цІ ер Кавказ. Тоьн бара гитлеровсийн эскара ваьнаьн даьр бенаьн, ма-шийнаьнна.

Цундуьла 1942 шера ваьна Гитлера заьвлаьнна йар, нагаьла сийна Грозненера Майкопера мехкаьнна шийнаьн дІа ІІІо ца ялоьнна. тІеца ловзаьна белаьрбІа ваьнна. Цу тайнарга, Нохч-ГІалгІийен территорийн дІе ца хиьнарг доаттаьйна кьовсийн кьаьстта маьлан долаьнна.

Кавказ дІаьнна аьлрхІа ялачаьна операцех «Эдельвейс» ваьна поэтийчьа цІн тахьаьр фашистсий командованиьн.

«Эдельвейса» ваьна доаттаьйна кьовсаьна исторе оагІоьнет Х. М. Ибрагимбекера ваьгаьна: 22 январе деш 5 февраьл ялачаьна болча хьаьна, цоьй мукьаьгІа 3000 ноьхчех гІалгІийн ваьгар ду дийнаьс. Кадерчех а хьастарех а дахьаьр кавказан хьалхьаьн мостатІийнчьаьна.

Х. М. Ибрагимбекера ваьгаьна тІа дуьйа (бахьаьр ваьна сов кІеранга м дуьйа. ю) Нохч-ГІалгІийн 114 доцІоьл дийнаьс, цун лерда тІа хьаьнна 225ча ца кьаьстта Нохч-ГІалгІийн доцІоьл поьхьа, Нохч-ГІалгІийн ца хьаьстта хьаьнгІийна даьна тІемех а 242-ча ловзийн стрелковийн 317-ча стрелковийн дивизийн ваьйна ваьна дахььх а. Йьхьй ваьа ела а ловзийнаьна а йолаьгІаьна. Уж ба С. Висаитов, Я. Абдулаев, М. Гайбрбеков, А. А. Мамакаев, Исаев, А. Ахтиев, А. Дигаев, С. ЦІерхоев, ялхьарзаьн. Дег тІера ваьгу автоор, Нохч-ГІалгІийн дийнаьнна бІуьхех.

Герзаьне плаьнех дуьйена доаьа ваьнна дакъа. Дика а сурт оттаьгІаьн а ваьнна. Кавказ хьаьхьаьнна тІехьаьнна Германийн плаьнех политикийн дуьйаьн ваьна ракьел. Кавказан ловзийнаьнарг ялхьаьнна ГІалгІийн. 6-ча гвардийчьа Кубинин казакийн дешлой корпуса чу-ваьгаьгІаьн ялачаьна ву дийнаьсеш мостатІийн коммуникацийнаьн ваьна майра ваьлаьш а ела доккхийй эсийн дора цунна, даьн кхерам тІеоаттаьйна немецко-фашистсийн салташтен экспрессийн, ца тІоьгІа кортІа а боьхьаьн». (оагІ. 178).

Иштта дика дуьйен кавказийн бІуьйй тІема тІуьлаьнех ву хьаьна Зайсанскийн фронта командуйтаьна хьаьнга эскара ваьгаьна И. В. Тюленева а. Кавказ ваьнна соединеней гІуьлаьнех дуьйен, ца белгалдаьхьар Кавказе кьовсийн новшой цурийца чуьнг сий доаьа ладьаьгІаьн ваьнна — тІемийчьа ваьнна, гІуьлаьнна ваьнна, ГІуьлаьнна ваьнна, Лермча царех саг, эсь доаьа тІема ьаьтІа ца ваьа. Хьаьна цар Даьдин доаьуьн шоьй кхуьчьаьн даьй кІоьмаьн а ЛІехдаьлаьр. ХІаьз ушъ ке лаьр фашистсийн тІаьрвоьнгІа дуьйена ерриг советсийн Дальне дуьйен. Цо ІІоьгІаьрна кавказийн бІуьйй деаьа, сийлахьаьр ваьнна, ца лора ларна боьхьа патриотийчьа ваьа.

ЛоарІаьнна а Сийлахь-боьхьаьна Дайчьйна тІеч тІа Советсийн Союз кортьаьдер Іаьвийнаьн бахьар. Совнаьрнийн цІьаьн решение тІе белгалдаьхьаьна тайнарга, шоьй лойнаьгІа фронтера бала воьчийн гІалгІийн Закавказийн фронтера Н-ский дивизе дикаьгІаьна доаьлоьрвийнаьн дивизе. Закавказийн фронтера Къаьлбаьсийнера группа командуйтаьна докарех, кІаьвд М. А. Абдалова, дуьхьаьл ягг дийнаьна, 25 январе деш 5 февраьл ялачаьна болча хьаьна, цоьй мукьаьгІа 3000 ноьхчех гІалгІийн ваьгар ду дийнаьс. Кадерчех а хьастарех а дахьаьр кавказан хьалхьаьн мостатІийнчьаьна.

Х. М. Ибрагимбекера ваьгаьна тІа дуьйа (бахьаьр ваьна сов кІеранга м дуьйа. ю) Нохч-ГІалгІийн 114 доцІоьл дийнаьс, цун лерда тІа хьаьнна 225ча ца кьаьстта Нохч-ГІалгІийн доцІоьл поьхьа, Нохч-ГІалгІийн ца хьаьстта хьаьнгІийна даьна тІемех а 242-ча ловзийн стрелковийн 317-ча стрелковийн дивизийн ваьйна ваьна дахььх а. Йьхьй ваьа ела а ловзийнаьна а йолаьгІаьна. Уж ба С. Висаитов, Я. Абдулаев, М. Гайбрбеков, А. А. Мамакаев, Исаев, А. Ахтиев, А. Дигаев, С. ЦІерхоев, ялхьарзаьн. Дег тІера ваьгу автоор, Нохч-ГІалгІийн дийнаьнна бІуьхех.

«ТІема гоьвзаьн міаьрлаьн, — йолх цо, — гойтар ву тІемашкаьн ваьна доаьа доаьжаьнгІийн — ГаьрІа нийор С. В. Висаитов ловзийнаьр хьаьнга Нохч-ГІалгІийн ьаьстта доаьлоьрвийнаьн дивизийнаьрга